

INNHOOLD

FORORD	KRIGERNE
SIDE 5	SIDE 127
DET VESENTLIGSTE	ELEFANTEN I ROMMET
ER USYNLIG FOR ØYET	SIDE 163
SIDE 9	OM Å LENGTE TILBAKE
ET MUSEKRITT	TIL EN PANDEMI
MOT MANNDOM	SIDE 183
SIDE 35	ETTERLYST: FRIMODIGE
Å MØTE SEG SELV I DØRA	MENN I FORVIRRINGENS TID
SIDE 51	SIDE 207
KOR E ALLE HELTER HEN?	HELLIG URO
SIDE 69	SIDE 221
MASKULINITETENS	KONSERVATIV
POTENSIAL	OG STOLT AV DET
SIDE 93	SIDE 239
EN BEDRE VEI	MANNEN OVER ALLE MENN
SIDE 109	SIDE 263

COPYRIGHT © 2024 FORLAGSHUSET LUNDE AS
SINSEVEIEN 25, 0572 OSLO
WWW.FORLAGSHUSETLUNDE.NO

FORLAGSHUSET LUNDE BESTÅR AV FORLAGENE
LUNDE, LUTHER, SAMBÅNDET, VERITAS OG NORSK BIBEL

OMSLAG OG GRAFISK UTFORMING: OLE-JACOB EBBESEN
OMSLAGSILLUSTRASJON: ELEMENTER HENTET FRA STOCK ADOBE
TRYKK OG INNBINDING: LIVONIA PRINT, LATVIA

I. OPPLAG 2024
ISBN 978-82-7752-278-4

FORORD

«Vær du sterk og vis deg som en mann!»¹ sier kong David til sin sønn Salomo før han trekker sitt siste åndedrag. Hva innebærer dette rådet i dag? Hva vil det si å være en mann etter Guds hjerte? Hva er mannlig styrke? Hva er ekte, sann, sunn og god maskulinitet?

I en tid hvor det hersker stor forvirring rundt hva en mann er og hva maskulinitet innebærer, vil jeg dele noen av mine tanker rundt dette med deg, men først og fremst håper jeg at jeg kan peke mot han som er mannen over alle menn.

Dette er ikke en selvhjelpsbok. Det finnes det mer enn nok av fra før. Mitt håp er at du vil merke Jesu avtrykk og høre et ekko av hans stemme. Målet er at du skal bli bedre kjent med Jesus og bli inspirert til å følge ham.

Jeg er slett ingen coach eller mentor når det gjelder maskulinitet og mannsrolle. Jeg er en helt vanlig pappa og ektemann. Boka er skrevet ut fra et jordnært «midt i livet»-perspektiv. Jeg står med begge beina plantet i en hverdag full av utfordringer som du som leser dette, forhåpentligvis vil kjenne deg igjen i. Jeg har, som deg, mine skavanker. Jeg mislykkes og går meg vill i de samme mønstrene. Samtidig tror jeg at jeg blir mer som Jesus når jeg prøver å følge ham.

Jeg vil at Jesus skal forme meg og lede meg på veien mot å bli den mannen han kaller meg til å være.

Jeg har fire barn: Lydia på 9, Kaleb på snart 12, Elia på 15 og Levi på snart 17. Jeg er altså småbarnsfar og tenåringsfar på en gang. Jeg er gift med Olene. Vi jobber begge på Framnes videregående, en internatskole i Norheimsund. Vi bor på skoleområdet og føler oss ofte som en del av et stort fellesskap som hovedsakelig består av ungdommer. På fritiden er jeg fotballtrener og er engasjert i mye forskjellig kristent arbeid blant barn, unge og voksne.

Jeg vil ikke si at jeg akkurat oppfyller kriteriene for stereotypen av en mann. Jeg er ikke praktisk anlagt, er ikke særlig sterk og ingen typisk leder. Jeg går ikke på jakt og har ingen ambisjoner verken om motorsykel, strikkehopp eller andre ting som innebærer fare og fart. Jeg foretrekker stua og en god film framfor ski, telt og fjellet. Når vi er ute på vift, er det kona som kjører, også i tettbygde strøk er hun både kartleser og sjåfør.

Sunn og god maskulinitet er heldigvis noe mer enn interesser og personlighet. Veien mot å bli en mann etter Guds hjerte er den samme for oss alle. Vi er alle lærlinger under den samme mesteren, men som lærlinger er vi forskjellige og uttrykker oss også vidt forskjellig. Jeg tror at kjønnskategoriene i Guds rike er vide og rause.

Dette året har jeg tatt meg fri på onsdager for å skrive denne boka. Disse onsdagene har vært en berikelse på mange måter. Etter frokost med ungene har jeg tatt fram en

halvannenliter Pepsi Max og satt meg ved kjøkkenbordet sammen med en Hewlett Packard skole-PC av godt gammelt merke.

Disse onsdagene har vært et kjærkomment avbrekk fra gymsalen, fotballhallen og klasserommet.

Boka er skrevet med tanke på menn, men jeg tror også kvinner kan ha stort utbytte av å lese den. Det er slett ikke slik at temaene jeg tar opp i boka, bare angår menn. Også kvinner blir utfordret daglig og har en krig å kjempe. Vi trenger frimodige kvinner så vel som menn, og alle kvinner lever også best i lyset. Menn har verken patent på konservatisme eller lengsel.

Dette er heller ikke noe forsøk på å knytte kristne idealer eksklusivt til menn. Men jeg tror menn og kvinner ofte er ærlige, frimodige og engasjerte på ulike måter. Selv om vi lengter etter noe av det samme, ser ofte lengslene ulike ut.

Mitt utgangspunkt er at kjønns polaritet er en guddommelig intensjon, ikke en sosial konstruksjon. Menn og kvinner har lik verdi, men vi er skapt ulike. Denne ulikheten er en Guds gave til menneskene. Her ligger det store muligheter.

Jeg tror vi kristne menn har mer inne. Mange koner og barn lengter etter ektemenn og fedre som i større grad griper fatt i det mandatet Herren har gitt oss. Det klarer vi bare om vi står skulder ved skulder, med Jesus i sentrum.

*Vikøy,
Norheimsund 24. februar 2024*

DET VESENTLIGSTE ER USYNLIG FOR ØYET

Med lengsel som kompass

«Dét er menneskets storhet at
det er mindre enn sin lengsel.»

– *Hans Børli*

ET TOMROM

«I just wanna feel real love / And life ever after / There's a hole in my soul / You can see it in my face / It's a real big place.»² Tekstlinjene er hentet fra sangen «Feel» – en av de største hitene etter årtusenskiftet. Robbie Williams setter ord på noe jeg tror mange menn kan kjenne seg igjen i. For meg er Williams' låt nærmest et fortvilt rop ut til en verden som har demontert livets essens. Når det ikke finnes mening lenger, når man bare sitter igjen med eksistens mellom hendene, da er fortvilelsen et faktum.

Jeg så nettopp dokumentaren «Robbie Williams», som ligger ute på Netflix i fire deler. Det er en særdeles interessant

historie. Williams sitter med PCen i fanget og kommenterer et utvalgt film-materiale som tar for seg superstjernens liv. Britens refleksjoner er en beretning om berømmelse, rikdom, suksess og enorm popularitet, men samtidig også en fortelling om frykt, angst, depresjon, fortvilelse, rus, paranoia, stolthet, press og ensomhet.

Williams forteller at karrierens høydepunkt er konserten i Knebworth Park i Hertfordshire i hans eget hjemland England. Williams smiler der han ser seg selv foran et folkehav på 375 000 mennesker. Ingen artister har samlet en større menneskemasse på De britiske øyer. Williams fires ned på scenen, hengende opp-ned i luften, fra et tau bundet rundt ankene. Han ankommer svevende – som en engel. Robbies inntreden gjør at fansen eksploderer i ekstase. Året er 2003, albumet «Escapology» selger i bøtter og spann, og pengene strømmer inn på Williams' allerede velfylte konto.

En åpenhjertig Williams sier at han på daværende tidspunkt hadde stø kurs mot stupet. Tekstlinjene i monsterhiten «Feel», som ble sitert innledningsvis, er i virkeligheten en presis beskrivelse av hvordan den kjente artisten hadde det. Robbie forteller at han hadde større suksess enn han noen gang hadde forestilt seg. Han hadde mer penger enn han noen gang ville kunne bruke opp, han var øyas mest populære mann, han var ansett som Europas mest sexy mann og var selve personifiseringen av unge kvinners våte drøm. Han ble bokstavelig talt tilbedt av titusener av fans, og billettene til alle konsertene hans ble revet bort i rekordfart. Alle ville ha en bit av Williams.

Robbie Williams hadde tilsynelatende alt mange menn lengter etter, men likevel var han fortvilet. Han mistenkte alle, forteller han i dokumentaren. Han var usikker på om folk ville være venn med ham eller om de bare var interessert i ham på grunn av pengene. Han følte at hele livet handlet om å levere, han var konstant nervøs og livredd før konsertene. For å døyve smertene ruste han seg. Kokainen og alkoholen førte Williams enda lenger ut i ensomheten og inn i depresjonen – men neste dag skulle han underholde en ny folkemengde. Det stoppet aldri. «Jeg var fanget i min egen suksess», forteller han. Superstjernen konkluderer med at han hadde alt, men visste innerst inne at han manglet det han virkelig lengtet etter. Han hadde et digert krater av et tomrom inni seg, et «hole in my soul», som han fortvilet forsøkte å fylle. Men tomrommet ble bare større jo hardere han prøvde å fylle det. På noen av klippene kan du nærmest se fortvilelsen i ansiktet hans, sier Williams, akkurat som i teksten til «Feel»: «You can see it in my face.»

Jeg tror alle menn har et slikt tomrom inni seg, et slags vakuum som skriker etter å bli fylt. Få menn kan som Williams rope ut sin fortvilelse foran hundretusener, men vi kjenner det like fullt: Vi lengter. «I just wanna feel real love/Feel the home that I live in/'Cause I got too much love/Running through my veins/Going to waste». Vi vet at noe mangler. Noe er ødelagt. Vi har en fornemmelse av å ha mistet noe på veien. Vi hører en klang innerst i sjelen, en klang «... fra et annet landskap som var meg en gang/En

blank og gylden stripe land/Som en gang var mitt hjem».³ Ole Paus setter ord på en fornemmelse vi ikke blir kvitt.

Den katolske biskopen i Nidaros, Erik Varden, beskriver oss som «lengtende støv».⁴ Den tyske filosofen Martin Heidegger bruker ordet *Unheimlichkeit* for å beskrive den tydelige fornemmelsen mennesket har av å ikke være hjemme. «Jeg er visst kommet på en feil klode! Her er så underligt ...», sier Sigbjørn Obstfelder.⁵ «Hvis jeg merker en lengsel i meg selv som ingen erfaring i denne verden kan tilfredsstillende, er den mest sannsynlige forklaringen at jeg ble skapt for en annen verden», konkluderer C.S. Lewis.⁶

G.K. Chesterton kaller denne fremmedfølelsen «guddommelig misnøye». Chesterton gir på mange måter Obstfelder rett: Vi har havnet på feil klode. Det er nettopp dette som gjør livet så strålende og så merkelig på samme tid. Lykken er, ifølge Chesterton, at vi ikke passer inn. Vi kommer nemlig fra et annet sted. Vi har gått oss bort.⁷

Den franske filosofen Blaise Pascal mener at denne «guddommelige misnøyen» er menneskets storhet. Det er bare mennesket som selv vet at det er elendig. Ingen trær eller fugler kjenner på denne nagende følelsen av at noe er ødelagt. Ingen fisker vil lure på hvorfor de er våte og kalde. Pascal sammenligner mennesket med en avsatt monark. Vi har mistet landet vårt, vi var egentlig skapt for en annen lykke som det nå bare er noen spor igjen av. Dette tomrommet forsøker vi etter beste evne å fylle med alt som er innenfor rekkevidde.⁸

«VI HAR MISTET LANDET VÅRT,
VI VAR EGENTLIG SKAPT FOR EN ANNEN
LYKKE SOM DET NÅ BARE ER NOEN
SPOR IGJEN AV.»

Passenger, artisten som er mest kjent for låten «Let Her Go», gir oss i sangen «Scare Away the Dark» et mer moderne uttrykk for denne guddommelige misnøyen som river og sliter i oss, om vi ikke bedøver den med noe eller noen.

*Well, we wish we were happier, thinner and fitter
We wish we weren't losers and liars and quitters
We want something more not just nasty and bitter
We want something real not just hashtags and Twitter.*

Vi lengter etter noe mer, noe ekte. «I just wanna feel real love.» Gud, «du har skapt oss til deg, og vårt hjerte er urolig inntil det finner hvile i deg», sier kirkefaderen Augustin.⁹ Når Paulus diskuterer med antikkens store filosofer på Areopagos i Athen, siterer han en av deres egne diktere: «For det er i ham vi lever, beveger oss og er til, som også noen av deres diktere har sagt: For vi er hans slekt.»¹⁰

I Bibelens skapelsesberetning kan vi lese at Gud pustet sin Ånd inn i mennesket. Vi er de eneste av jordas skapninger som har Den allmektiges Ånd i oss. Vi er skapt i hans bilde, men bildet har blitt ødelagt. Speilet er knust, vi ser bare stykkevis, og blikket vårt er sløret. Vi sitter igjen med en lengsel, et slags urtidsminne om en paradisiske tilstand

der vi levde i fred og harmoni med våre medmennesker, skaperverket og framfor alt Gud. Jødene kaller det *shalom*.

Våre omgivelser vil ha det til at tomrommet kan fylles med alt mulig annet. Reklamen bombarderer oss fra alle kanter. Sosiale medier er preget av mennesker i alle aldre og fra alle samfunnslag som fortvilet forsøker å dokumentere for sine omgivelser at de har funnet lykken og lever meningsfulle og rike liv. Om vi bare får på plass den siste brikken, blir puslespillet komplett. Lykken er tilgjengelig om vi bare får den jobben vi har drømt om, eller vi blir sammen med drømmedama. Om vi bare får kjøpt den hytta på fjellet, om vi bare får barn, om vi bare får bestilt den ferien. Om jeg bare får utgitt denne boka.

Vi går gjennom livet som fjellklatrere. Om jeg bare når toppen av fjellet, da vil jeg bli lykkelig. Problemet er bare at om vi når toppen, er tomrommet der fremdeles. Men så ser vi en ny fjelltopp i det fjerne. Tomheten er enda mer påfallende når man har klatret opp det siste fjellet og oppdaget at tomrommet og vakuemet fortsatt gjør seg gjeldende. Jeg tror kanskje det er derfor så mange av de store stjernene er overrepresentert når det gjelder rus, selvmord, depresjon, ensomhet og generell uro. De har avslørt den store livsløgnen, lykken fantes ikke bak den siste svingen. Nå står de igjen med en haug av forventninger fra omgivelsene. Forventninger om å prestere, underholde og levere. På toppen av dette har de blitt avhengige av adrenalinkicket fra andre menneskers beundring. Hvordan blir det egentlig for Erling Braut Haaland når han legger opp?

«VI GÅR GJENNOM LIVET SOM FJELLKLATRERE.
OM JEG BARE NÅR TOPPEN AV FJELLET, DA VIL
JEG BLI LYKKELIG. PROBLEMET ER BARE AT
OM VI NÅR TOPPEN, ER TOMROMMET
DER FRENDELES.»

De fleste menn går gjennom livet uten å avsløre livsløgnen, de tror at om de bare hadde nådd neste topp, ville livet blitt komplett. Men noen av de mest ulykkelige og desillusjonerte menn som finnes, er de som opplever at alle deres drømmer går i oppfyllelse – som Robbie Williams. De har besteget alle fjell, men erfarer det som U2 så treffende synger: «I have climbed highest mountains ... But I still haven't found what I'm looking for.»

I yngre dager så jeg alt av idrett som NRK og TV2 kunne forsyne meg med. Min store drøm var å bli fotballproff. Jeg var helt overbevist om at hvis bare jeg kunne løpe ut på gresset på Anfield Road, ville lykken være komplett. Lasse Kjus vant verdenscupen i alpint i 1996. Om jeg ikke husker helt feil, ble seieren sikret på hjemmebane i Narvik. «Hva føler du nå, Lasse?» spurte NRK-reporteren. Kjuser'n ble stille, det så faktisk ut som om han tok spørsmålet på alvor og kjente etter. «Tomhet», svarte omsider sammenlagtvinneren. *Hvordan er det mulig, tenkte jeg, du har nettopp vunnet det du har trent for og drømt om siden du var liten gutt?*

Skuespilleren Jim Carrey sier rett ut at han skulle ønske at alle var rike og berømte, for da ville de, ifølge superstjernen, skjønne at verken rikdom eller berømmelse er svaret på noe.

En som hadde alt et menneske kan begjære, var kong Salomo – fra Gud fikk han også visdom. Mot slutten av sitt liv konkluderer Salomo med at det ikke finnes noen nytt under solen, alt er tomhet og jag etter vind.¹¹

Jeg har fulgt Liverpool altfor tett siden jeg var liten gutt. Da de rødkledde endelig vant ligatittelen etter tretti år i ødemarken, var det svært forløsende. Det som imidlertid slo meg, var hvor kortvarig gleden var. Nesten før feiringen hadde lagt seg, kom tomhetsfølelsen snikende. Var dette alt? Er det dette du har drømt om så lenge?

Man får så vidt tid til å svelge før man er like sulten igjen. Hva med neste sesong? Hva om United gjør noen gode kjøp i sommer? Får vi beholde Salah? Slik drives vi framover. Kanskje er dette fotballens dypeste hemmelighet. Det er alltid noe å lengte etter, alltid en ny sesong, alltid en ny kamp. Istedenfor å spørre oss hva vi dypest sett lengter etter, tar vi til takke med det overfladiske og flyktige.

Robbie Williams taklet ikke suksessen, superstjernen møtte veggen og havnet på avvenningsklinikk. Der nede på bunnen, da avisoverskriftene fortalte om skandale og fall, lysnet det for Williams, forteller han. Han innså endelig at lykken ikke var å finne i berømmelsen, pengene, rusen og sexen. Det var først da han hoppet av karusellen at han kunne komme seg ut av det maniske og finne tilbake til seg selv.

Da han endelig var til stede i eget liv, forelsket han seg i henne som ble kvinnen i hans liv. På slutten av dokumentaren forteller en ærlig og berørt Williams at han endelig har fylt tomrommet i livet sitt. Tomrommet er fylt av kone,

fire barn, et hjem og en mening, sier han. Han har begynt å turnere igjen og forteller at det er kjipt å forlate familien i lengre perioder. Samtidig understreker han at det gir mening for ham å forsørge dem han er mest glad i. Superstjernen måtte gå mange omveier før han fant ut at meningen, det som kan fylle tomrommet, ikke er det ekstraordinære, slik mange tror, men det ordinære, det enkle og hverdagslige.

Mange menn kaver rundt i støyende fortvilelse. Hytter, reiser, opplevelser, god mat og drikke, konserter. Mange trener livet av seg, i speilet ser de en veltrent kropp og en brystkasse som oser av styrke og vitalitet, men de fornemmer at noe mangler, noe på innsiden. Du kan løpe så mange maraton du vil, du kan trone øverst på inntektstoppen i kommunen, men det hjelper så lite. Du kan bruse med så mange fjær du orker, du kan ha flotte biler i garasjen, skreddersydde dresser i klesskapet – og andre fikenblad – den stille hviskingen om at noe mangler gjør seg uansett gjeldende. Det er ikke dette du egentlig lengter etter.

«DET ER IKKE DETTE
DU EGENTLIG LENGTER ETTER.»

LENGSLENE VÅRE

Å ha lengsler er like nødvendig for oss som å puste, og pustingens uttrykker en lengsel etter livet. Det er lengsler og ønsker som avgjør hvordan vi lever. Ønskene avgjør

våre valg, handlinger og reaksjoner. Uansett hva vi måtte forfekta, så er det slik at vi alle gjør det vi ønsker å gjøre, vi følger våre egne lyster.¹²

Dette sier den jesuittiske presten Gerard Hughes.

På mange bedehus har dette med lengsler og følelser ofte vært sett på som noe som leder oss bort fra den rette sti. Kanskje har vi tatt Luthers «Ordet alene» så bokstavelig at vi har mistet noe på veien? Jeg møtte aldri noen som fortalte meg at det var viktig å lengte. Ofte ble dette framstilt som noe farlig, noe som måtte tøyles og underkastes Guds vilje, den eneste legitime holdningen for en samvittighetsfull kristen.

Selv så jeg verken fram til misjonsmarkene i Etiopia eller til møteuker og basarer. Jeg kriblet etter å spille fotball på løkka sammen med vennene mine, der jeg satt med et tegneark og en eske Dent-pastiller på andre benk på bedehuset. Hjemme hadde vi ofte emissærer på besøk og overnatting. Flere advarte meg mot å satse på fotballen, og noen syntes foreldrene mine var for «slepphendte» da de tillot meg å drive med organisert fotball.

Mange av advarslene jeg fikk, hadde noe for seg. Det finnes elementer i fotballmiljøet som skiller seg klart fra kristen livsførsel og kristne verdier. Rådene og advarslene var velmente. Jeg er sikker på at de som ville advare meg, hadde gode hensikter. Faren er at man feilkobler, noe jeg selv gjorde i en viss grad. Man føler liksom at det må være noe galt om man er lykkelig, henrykt, entusiastisk og om

man koser seg. Ettersom Gud ikke likte at jeg drev med fotball, likte han heller ikke den gleden en Liverpool-scoring på overtid kunne skape i meg. Om noe var fryktelig gøy, måtte det være noe muffens med det. Gud og glede var ikke kompatibelt. Gud var alvor og plikt.

Gerard Hughes sier noe interessant:

Hvis jeg var Satans rådgiver for hvordan man lettest mulig kunne ødelegge den kristne troen, ville jeg ha advart ham fra å satse på forfølgelser og opposisjon. Isteden ville jeg foreslått at Satan skulle sørge for at kristne satte søkelyset på faren ved menneskelige lengsler. Menigheten skulle hele tiden få høre at alt de har lyst til, er rotfestet i deres egen egoisme, noe de må kjempe mot. Det sikrer at de alltid har dårlig samvittighet når de har det bra, og det vil ta knekken på troen deres. For det kutter livlinen mellom mennesker og Gud, og ødelegger vårt innerste vesen, slik at vi blir uten håp og entusiasme, og ikke evner å elske eller ta ansvar. Vi blir perfekte borgere av helvete.¹³

Jeg tror noe her er verdt å lytte til. Jeg kjenner noen som feilkoblet så kraftig at de konkluderte med at de ikke kunne være kristne hvis de spilte trommer. Det de likte aller best, harmonerte ikke med Guds vilje – trodde de. Og en slik Gud ville de ikke å ha med å gjøre. Har du tenkt over hva du egentlig lengter etter? Jeg tror mange av oss mannfolk sjelden tar lengslene våre på alvor.

C.S. Lewis tror ikke at Gud synes våre lengsler er for sterke, men heller for svake:

Vi er halvhjertede skapninger som går og fjaser med drikking og sex og ambisjoner istedenfor å søke den komplette gleden Gud tilbyr oss. Vi er som et uvitende barn som vil leke i gjørma fordi det ikke kan forestille seg en ferie ved sjøen. Det er altfor lett å tilfredsstille oss.¹⁴

Dette ser vi flere eksempler på i Bibelen. Israelsfolket slår seg til ro i Gosen nettopp fordi de ikke lengter sterkt nok tilbake til løfteslandet. Man slår seg til ro med søledammen framfor å søke Det lovede land. Man lengter etter kjøttgrytene i Egypt framfor en evig strøm av melk og honning. Mange hundre år senere blir de fleste blant folket værende i Babylonia framfor å reise tilbake for å gjenoppbygge tempelet.

DEN FALSKE TRYGGHETEN

Jeg tror særlig vi kristne menn i Vesten står i fare for å havne i en slags limbo-tilværelse. Vi ligner Bilbo Lommelun, hobbiten fra Tolkiens strålende univers, som legger ut på en uventet reise. I møte med Gandalfs tilbud om et livsforvandlende eventyr trekkes Bilbo mot tryggheten og forutsigbarheten i den rolige hobbitdalen. «Disse ekle forstyrrelsene», sier Bilbo i åpningsscenen av film-

versjonen, om det som forteller ham at det finnes noe mer enn piperøyking med avisen og tekoppen på benken en lys vårdag i Hobsyssel. Bilbo foretrekker komfortsonen og autopiloten i sitt velordnede univers, perfekt tilpasset sine egne behov. Kanskje er det slik med de fleste av oss. Autopiloten og vårt eget koselige Hobsyssel er mest behagelig.

I vårt trygge mikrounivers er alle forsikringer betalt, lønnen tikker inn på konto hver måned, tacoen serveres hver fredag på hytta og bilen står på lading i garasjen. Vi trives så godt i vår hobbitdal med Pepsi Max i kjøleskapet og den rikholdige tv-menyen. Lengselen fortrenses i vår behagelige, trygge kristne A4-tilværelse. Istedenfor å drepe dragen Smaug tar vi en joggetur med hunden så vi kan spise litt mer.

Pascal sier at mennesket søker sin tilflukt i adspredelsene.¹⁵ I dag kan adspredelsene være så forlokkende at vi tar til takke med dem framfor det livet Jesus har for oss. I brevet til filipperne sier Paulus at han jager mot det fullkomne for å gripe det.¹⁶ Hva jager du etter? Hvilke lengsler er du bevisst på?

Kanskje er det slik at vi må gjenoppdage våre dypeste lengsler. Det er ikke vi som skaper lengslene, men vi oppdager dem i oss. Lengslene løfter oss ut av sløvheten og gir oss virkelyst. Deres kilde er Gud. Det er i ham vi oppdager hvem vi er og hva vi egentlig lengter etter.¹⁷ Veien mot det vi så sårt lengter etter, går gjennom Jesus, han som sier han er selve veien.

«KANSKJE ER DET SLIK AT VI MÅ
GJENOPPDAGE VÅRE DYPESTE LENGSLER.»

DE DYPE LENGSELENE

Enneco López de Loyola var en baskisk ridder og hoffmann. I 1517, det samme året som Luther spikret opp sine teser på en kirkedør i Wittenberg, ble Loyola utnevnt som kaptein i hæren til visekongen av Navarra. Under forsvaret av den beleirede byen Pamplona i 1521 ble han alvorlig såret. En kanonkule knuste det høyre benet hans under kneet og skadet det venstre. På sykesenga ønsket Loyola å lese ridderromaner, men på lasarettet fantes det bare en samling helgenbiografier og en skildring av Jesu liv. I de neste ni månedene leste han disse flere ganger. Under sykeleiet begynte Loyola, som senere tok navnet Ignatius, å skjelne mellom sine overfladiske og sine dype lengsler.

Adelsmannen oppdaget at drømmene om seire på slagmarken, triumfer i ridderturneringer, æresbevisninger, rang og skjønne jomfruer han hadde lest om, bleknet mot fortellingene om helgenene og Jesus. Begge drømmene var behagelige mens de varte, men den første typen førte til at han etterpå kjedet seg og følte seg trist, mens den siste typen, drømmer om helgenene, ga ham håp, glede og styrke.

Ettersmaken hjalp Loyola til å skille mellom overfladiske og dype lengsler, mellom det som har sitt utgangspunkt i kjøttet og det som kommer fra vår splittede ånd. Loyola kom fram til at det han aller mest ville bli, var en kristen helgen, en som ofret seg for noe større, en som levde og åndet for andre og drakk av kjærlighetens kilde. Loyolas vandring gikk fra de overfladiske til de dypeste lengslene.¹⁸

Har du tid til å lytte til dine egne følelser og lengsler? Hvordan er ettersmaken? Noen ganger kan jeg kjøre hjem fra en sosial sammenkomst med en flau smak i munnen. De gangene jeg har tatt meg tid til å dvele ved smaken, hender det ganske ofte at jeg forstår hva den skyldes. Det samme gjelder når jeg kjører oppløftet og glad hjem. Når jeg tar meg tid til å dvele, går jeg ofte til kilden som veller fram i meg. Tar du deg tid til å dvele ved ettersmaken? Livet er langt mer verdifullt enn den dyreste vin, og vi bør ta oss tid til å kjenne etter. Jeg tror det er helt nødvendig. Vi hører ofte i våre sammenhenger at følelser og lengsler kan føre oss på ville veier. Det er helt riktig, men de kan også være gjenklangen av en melodi som var meg en gang.

Da Ignatius forlot sykehuset, ga han avkall på sin militære posisjon og sin formue, og bestemte seg for å reise som pilegrim til Det hellige land. Det han hadde, var skrap sammenlignet med det han hadde oppdaget. Kunstneren Michelangelo sa at han ikke skapte skulpturer, men avdekket dem. Slik er det også med våre lengsler: I møte med Jesus og hans herlighet avdekkes lengslene våre.

I Forkynneren kan vi lese at evigheten er lagt ned i hjertene våre.¹⁹ I sitt brev til filipperne kommer Paulus med en interessant erkjennelse:

Ja, jeg regner alt som tap fordi det å kjenne Kristus Jesus, min Herre, er så mye mer verdt. For hans skyld har jeg tapt alt, og alt jeg har tapt, regner jeg som verdiløst skrap,

bare jeg kan vinne Kristus og bli funnet i ham, ikke med min egen rettferdighet, den som loven gir, men med den rettferdigheten jeg får ved troen på Kristus.²⁰

Apostelen har funnet det C.S. Lewis peker mot. Han har funnet ferieparadiset ved sjøen, og det består ikke av femstjerners hoteller og hvite strender, det handler om å leve i Kristus. Når man først har begynt å leve i Kristus, ser man hvor fattig livet er uten ham.

Vi er ikke skapt for å jage oss gjennom livet. Livet i Kristus er så mye rikere! Paulus hadde en lovende karriere foran seg. Han var en lysende skriftlærd, en framtidig rabbi. Høy status, ære, berømmelse og beundring ventet ham. Økonomisk sikkerhet, trygghet og kontroll, en aktør i et velsmurt regime.

«NÅR MAN FØRST HAR BEGYNT Å LEVE I KRISTUS,
SER MAN HVOR FATTIG LIVET ER UTEN HAM.»

Kanskje han til og med kunne bli øversteprest? Hedningenes talsmann oppga sitt kjære tempel, sine landsmenn og sitt sosiale nettverk. Han ga avkall på alt for Kristus. I forhold til sitt nye liv i Kristus regnet han det verden kunne tilby ham, som skrap.

Om vi bare haster av gårde med vårt – neste oppgave, neste prosjekt – mister vi det vesentligste. Vi blir som eselet med gulroten hengende foran seg. «Lengte kan vi gjøre når vi blir gamle», fikk jeg høre en gang. Vi står i fare for å bli

som personen i diktet til svenske Stig Johansson, som ser tilbake på livet, og sørgmodig sier: «Alle de dagene som kom og gikk, ikke visste jeg at de var livet.» Om du tar deg i å tenke at dagene, månedene og årene bare flyr av sted, vil jeg anbefale deg å sette deg ned litt.

En sluttscene som har spikret seg fast i hukommelsen min, er den fortvilede Oskar Schindler, spilt av Liam Neeson i filmen *Schindlers liste*. «Jeg kunne reddet flere», gjentar han idet han tar farvel med de 1100 jødene som fortsatt lever, takket være hans fabrikk. Hans trofaste sekretær, Itzak Stern, gir Schindler en ring i avskjedsgave på vegne av alle sammen. Inne i ringen er det inngravert en linje fra Talmud: «Den som redder et liv, redder hele verden.» Schindler knekker sammen foran alle menneskene han har reddet. «Jeg kastet bort så mye penger, du har ingen anelse, jeg gjorde ikke nok. Hvorfor beholdt jeg denne bilen, ti mennesker bare der. Jeg kunne reddet flere, men jeg gjorde det ikke.» Scenen utfordrer meg: Hva gjør du med ditt liv, Jarle? Hvordan forvalter du det du har fått? I stedet for å angre bittert mot slutten bør vi tenke over hva vi lever for her og nå.

Det som minner oss på hva vi egentlig lengter etter, blir tydelig når vi ser det. Da rykker det i gulltrådene innerst i sjelen vår, de som har vært der hele tiden, de som bare aktiveres i møte med det vi lengter etter. Vi har de samme trådene i hjertet vårt som Ignatius av Loyola, vi bærer på de samme lengslene.

«OM DU TAR DEG I Å TENKE AT DAGENE,
MÅNEDENE OG ÅRENE BARE FLYR AV STED,
VIL JEG ANBEFALE DEG Å SETTE DEG NED LITT.»

Vår venn Gerard Hughes skriver om en øvelse vi kan bruke om vi vil komme på sporet av våre grunnleggende lengsler. Øvelsen går ut på å skrive vår egen nekrolog. Vil det tilfredsstille dine dypeste lengsler om det hadde stått i nekrologen din at du alltid var velkledd? At du var vel trent og hadde en sunn kropp langt inn i alderdommen? At du hadde sett de beste filmene og seriene, hørt på den beste musikken, vært på de kuleste konsertene og spist på de flotteste restaurantene? At du hadde et stort hus med velstelt hage og en nydelig hytte ved sjøen? At du hadde en vellykket karriere og utmerket deg hele tiden? At du tjente store penger og hadde den peneste kona i nabolaget?

Det er fort gjort å gi de overfladiske lengslene våre så stor oppmerksomhet at vi helt glemmer våre dypere lengsler, sier Hughes. Det kan virke som at jo mer overfladisk et ønske er, desto mer krevende og støyende er det. Vi vier all vår oppmerksomhet til hvordan vi ser ut, til hvordan vi kler oss, vår status, våre eiendeler og vårt omdømme. Dette fører oss bort fra våre innerste lengsler.²¹

Noen ganger kan bakgrunnsstøyen i livet vårt være så høy at den overdøver det viktigste. Vi blir så opptatt av våre overfladiske lengsler at vi står i fare for å gå glipp av det Jesus har for oss. Jeg har faktisk satt meg ned og skrevet min egen

nekrolog. Den er ikke hugget i stein og vil sikkert bli revidert underveis. For meg er den et kompass, en slags påminnelse som viser vei mot det jeg innerst inne lengter etter, det jeg tror jeg er kalt til. Den er et uttrykk for den mannen jeg ønsker å være, den jeg helst vil bli husket som. Her kommer den:

Jarle var en god og trofast ektemann og en far alle barna hans var svært glad i og ble tett knyttet til. Jarle var gjennom hele livet en generøs person som var åpen og vennlig mot alle mennesker, og han viste alltid medfølelse. Jarle var ærlig, han levde som han lærte og var en kilde til oppmuntring, håp og liv. Jarle bar aldri nag og var alltid villig til å tilgi og virket alltid så takknemlig. Jarle var jordnær og blottet for selvhøytidelighet, han var alltid lydhør og aldri nedlatende overfor andre. Jarle hungret etter rettferdighet og arbeidet hele livet for undertrykte og diskriminerte. Alle kunne se at Jarle var glad i Jesus, han benyttet alle anledninger til å dele evangeliet. Det som styrte Jarles valg og handlinger, var kjærligheten til Gud og menneskene rundt ham.

Hva vil du skal stå i din nekrolog?

SPLITTEDE LENGSLER OG VEIEN HJEM

Som så mye annet, er også lengslene våre splittet og ødelagt, syndefallet har satt sine tydelige spor. Noe i meg vil at alt

skal kretse om meg – jeg vil bli tjent av andre, jeg vil bli tilbedt og beundret, slik Robbie Williams ble det. Det er kjøttet som snakker gjennom mine lengsler. Den hellige ånd i meg vil tjene andre og tilbe Jesus. Mens kjøttet mitt vil at alt skal handle om meg, vil Ånden i meg at alt skal handle om ham. Den drar meg mot fellesskap med ham som er alt i alle.

Lengslene vår spriker i alle retninger. Her jeg sitter og skriver denne boka, melder det seg ulike lengsler. Noe i meg vil at boka skal bli en suksess, slik at jeg får mange positive tilbakemeldinger. Jeg kan til og med drømme om at boka vil bli oversatt til flere språk og gjøre meg rik og berømt. Kanskje den åpner opp for et vell av muligheter og en suksessrik foredragsturné. Slik kan lengslene leke i meg. Samtidig har jeg også et oppriktig ønske om at boka kan være til hjelp for noen, at den kan vise noen hvem Jesus er og kanskje oppmuntre noen. Tenk om boka kan lede noen til tro! En del av meg vil selv være Gud, mens en annen del av meg vil gi Gud all ære og bøye meg for ham.

Vi skal være forsiktige med å glorifisere lengsler og følelser. De kan aldri utgjøre et fundament for troen. I en tid der subjektive følelser nærmest trumfer alt, skal man nok være ekstra forsiktig. Jeg vil likevel driste meg til å si at vakuemet i sjelen som Robbie Williams synger om, kanskje kan trekke oss nærmere Gud, nærmere meningen med tilværelsen.

Jesus og Guds ord vil lære oss å skjelne mellom de ulike lengslene i hjertet vårt. Vi må konstant be om å bli fylt av Den hellige ånd, for hjertet vårt er laget for å bli fylt av noe. Det er

nettopp derfor vi må bevare hjertet framfor alt vi bevarer.²²

Hva gagnar det et menneske om det vinner hele verden, men taper sin sjel?²³ Spørsmålet bør være en kontinuerlig påminnelse og utfordring for oss.

Lengslene forteller meg at livet dypest sett ikke handler om å holde det gående. Gå på jobb, spis middag, se på nyhetene og legg deg. Vi er her for noe større. En av mannens viktigste oppgaver er å lytte til lengselen som synger i hjertet: Den synger om frelse, håp, glede og forsoning.

Når jeg sitter fast i rettekunkene og lur på om det virkelig er dette jeg skal gjøre resten av livet, skriver jeg «Framnes 125 år» i søkefeltet på Google. Jeg klikker meg inn på et klipp som varer i underkant av fem minutter. Med rolig bakgrunnsmusikk leser en gammel lærer opp en tekst skrevet av en tidligere elev. Teksten slutter slik:

Men oppløyst i tårer måtte me til slutt fara, kvar vår veg.
Minna ber me med oss livet ut. Stilt går me bort, ein etter ein.
Eg trur me fekk mykje med oss, og noko har me med til den andre sida!
Trua, håpet, kjærleiken. Og størst av alt er kjærleiken,
Kjærleiken som er sterkare enn døden.
Hans kjærleik som skal bera oss over.

Helt på slutten synges Framnes-sangen: «Gud være ære i sitt høye rike / Han vil oss lære hvortil vi skal hige / Brave i verden, dyktige til ferden / Mot det forjettede land.» Stemmen i filmen avslutter med å slå fast at «denne skulen er ein heim, og denne heimen er ein skule».²⁴

Bildene og budskapet minner meg på hva jeg egentlig lengter etter, hvorfor jeg sitter med disse rettekunkene. Det jeg lengter etter, er at Framnes skal bli et sted der ungdommer kan bli kjent med Jesus. Et sted der de får med seg noe de kan ha i ryggsekken på livets kronglete vei, et sted som utrunder dem til tjeneste, et sted som er med på å forme dem slik at de kan være «Brave i verden og dyktige til ferden».

Vi trenger å løfte blikket for å skimte hva vi egentlig lengter etter. «La sinnet være vendt mot det som er der oppe»,²⁵ skriver Paulus til Kolosserne. Om vi ikke hever blikket, mister vi det vesentligste av syne. Reven har helt rett når han i *Den lille Prinsen*²⁶ sier til prinsen at man bare kan se riktig med hjertet ettersom det vesentligste er usynlig for øyet.

Om hjertet ditt blir beveget, er det en god sjanse for at du er på sporet av det du lengter etter. Du har kanskje hørt historien om sir Nicholas Winton, den avdøde britten som organiserte redningen av 669 barn, de fleste jødiske, fra Tsjekkoslovakia rett før andre verdenskrig. Winton snakket ikke om denne redningsaksjonen før hans kone 50 år senere kom over en utklippsbok med navn og bilder av barna. BBC fikk etter hvert nyss om historien. På YouTube finnes et fantastisk klipp fra BBC-programmet «That's Life», der sir Winton er gjest.²⁷ BBC har sporet opp barna som Winton reddet uten at hovedpersonen vet noen ting om det. Når programmet spilles inn på direkten, er hele salen full av jøder som overlevde takket være sir Winton. Midt i programmet ber programlederen alle de overlevende om å reise seg. En forfjamset Nicholas tørker tårene bak brilleglassene. Nå har

man endelig også laget spillefilm om denne britiske helten. Jeg gleder meg stort til å se Anthony Hopkins som sir Winton på kino i filmen som har fått den passende tittelen *One Life*.

Det rykket også i hjertets gulltråder da jeg så filmen *Sound of Freedom* nylig. Etterforskeren Tim Ballard, spilt av Tim Caziell, risikerer liv og karriere for å redde barn som er tatt til fange som sexslaver i Colombia. Ballard konfronterer ondskapen og redder 120 barn verden har gitt opp. Når vi ser og hører fortellinger om slike menn, rører det noe i mange av oss. Gulltrådene som er bundet til vår lengsel, aktiveres. En slik mann vil også jeg være, hvisker det dypt inni meg.

VG belønnet filmen *Sound of Freedom* med terningkast to. Dette forteller oss hvor fremmede sanne helter har blitt for vår kultur. Hovedpersonen lignet for mye på Jesus, var en del av begrunnelsen. Her er vi ved kjernen, for målet for vår reise her på jorda er jo å bli lik ham. Det er bare han som kan fylle tomrommet i sjelen vår. Han er den eneste nøkkelen som passer i lengselens lås. Å tro at kona og barna våre skal kunne tilfredsstillere våre dypeste lengsler er å gi dem et ansvar de ikke kan leve opp til. Vi er ment for å elske og stifte familie, men det er ikke selve meningen med livet.

Bare Jesus kan tilfredsstillere det vår sjel lengter etter. Det er bare han som kan fylle tomrommet i hjertet vårt med mening, for han *er* selve meningen. Bare han kan vise oss veien mot vårt opprinnelige design, vår ultimate destinasjon. Bare han kan lede oss hjem til vår Far. Bare han kan gjenopprette det som er ødelagt. Bare han kan gjøre oss

«JESUS JOBBER I FORVANDLINGSBRANSJEN,
HAN VIL FORVANDLE DEG TIL DET GULLTRÅDENE
INNERST I SJELEN DIN VITNER OM.»

hele. I våre dager snakkes det mye om selvrealisering. Jesus jobber i forvandlingsbransjen, han vil forvandle deg til det gulltrådene innerst i sjelen din vitner om.

Når Robbie Williams sier at han har fylt tomrommet i livet sitt, så tror jeg ikke det stemmer helt. Det han har gjort er å fylle tomrommet med noe mye bedre enn det han gjorde tidligere. Kone, barn og familieliv gir større mening enn alkohol, kokain, berømmelse og sex, men bare Jesus kan fullt ut fylle hele Williams' hjertekrater.

«Gud, du er min Gud, som jeg søker. Min sjel tørster etter deg, min kropp lengter etter deg i et vannløst, tørt og utarmet land»,²⁸ skriver David, mannen etter Guds hjerte, i en av sine salmer. Jesus sier at han er livets brød og det levende vannet. Det er bare Jesus som kan gjøre oss utørste. Om vi skal bli de mennene vi dypest sett lengter etter å bli, må vi drikke (og spise) av de kildene som kan fylle tomrommet i sjelen vår. Veien mot hellig manndom og sann maskulinitet begynner på Mesterens fang. Det er i relasjonen med Jesus og i hans nærhet vi finner vårt sanne jeg. Hans Ånd leder oss mot det vi er designet for å lengte etter.

Tenk om vi kunne være lys og salt på dette området! Tenk om folk rundt oss kunne fornemme at vi levde for noe større. At de merket at vi tok valg som gjenspeilte en annen retning.

Vi er kalt til å utgjøre en håpets kontrakultur, til å være et håpets folk midt i håpløsheten. La oss være menn som tar lengselen på alvor, menn som drikker av de livgivende kilder. Vi skal være hageslanger: trygt forankret til kilden, med levende vann strømmende gjennom oss. Først da kan vi spre liv, glede, håp og trøst i en hage som er tørrere enn på lenge.